Blogi

Pankkien luotottaminen edellyttää tietoa vakuuksien luottoriskistä

Rahapolitiikka | 13.01.2025 | Laura Hievanen

KIRJOITTAJA

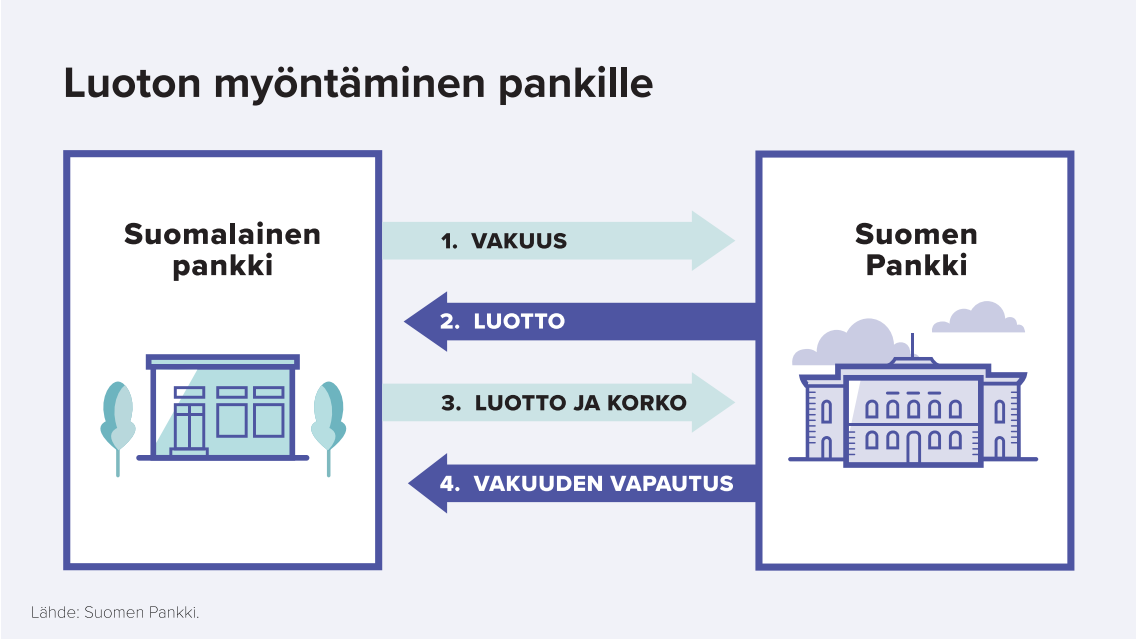

Laura Hievanen
Rahoitusekonomisti

Suomen Pankki myöntää pankeille luottoa vain riittäviä vakuuksia vastaan. Riittävyyden arviointi edellyttää tietoa vakuuksiin liittyvästä luottoriskistä. Eurojärjestelmän kansallisilla keskuspankeilla, kuten Suomen Pankilla, on nyt tätä tietoa laajemmin käytettävissä, kun se alkoi käyttää eurooppalaisen luottoluokituslaitoksen Scope Ratingsin luottoluokituksia 16.12.2024 .

Suomen Pankki myöntää pankeille luottoa vain riittäviä vakuuksia vastaan. Riittävyyden arviointi edellyttää tietoa vakuuksiin liittyvästä luottoriskistä. Eurojärjestelmän kansallisilla keskuspankeilla, kuten Suomen Pankilla, on nyt tätä tietoa laajemmin käytettävissä, kun se alkoi käyttää eurooppalaisen luottoluokituslaitoksen Scope Ratingsin luottoluokituksia 16.12.2024.[1]

Kuvio 1.

Lähde: Suomen Pankki.

Riittävillä vakuuksilla Suomen Pankki varautuu sellaiseen tilanteeseen, jossa pankki ei pystyisi maksamaan luottojaan takaisin. Suomen Pankki hyväksyy vakuudeksi hyvin laajan joukon erilaisia arvopapereita eurojärjestelmän yhteisten sääntöjen mukaisesti. Vakuudet voivat olla esimerkiksi jälkimarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olevia valtioiden, pankkien tai yritysten liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja tai pankkilainoja eli pankkien myöntämiä lainoja yrityksille tai julkisyhteisöille.

Pankin mahdollisen maksukyvyttömyyden vuoksi Suomen Pankille toimitettavien vakuuksien tulee olla turvaavat, eli niiden avulla Suomen Pankin tulisi saada myöntämänsä luoton rahamäärä takaisin täysimääräisesti. Pankin toimittamien vakuuksien arvo riippuu monesta tekijästä, joista yksi keskeinen on luottoriski. Hyväksyttyjen vakuuksien arvo perustuu siihen, että velkakirjan liikkeeseenlaskija tai pankkilainan velallinen maksaa takaisin saamansa rahoituksen. Tähän liittyvä riski ei saa olla liian korkea eli kaikkien vakuuksien tulee olla luottokelpoisuudeltaan riittävän hyviä.[2]

Lisäksi luottokelpoisuuden taso vaikuttaa siihen, kuinka paljon pankki saa luottoa vakuutta vastaan – mitä heikompi luottokelpoisuus vakuudella on, sitä vähemmän luottoa sitä vastaan myönnetään.[3]

Mihin perustuen Suomen Pankki arvioi vakuuksien luottokelpoisuutta?

Suomen Pankki käyttää useita eri lähteitä, kun se arvioi hyväksyttävien vakuuksien

luottokelpoisuutta. Yleisesti tunnetuimpia näistä lähteistä ovat ulkoiset luottoluokituslaitokset, joista aiemmin eurojärjestelmä oli hyväksynyt käyttöönsä Moody'sin, S&P Global Ratingsin, Fitch Ratingsin ja Morningstar DBRS:n luottoluokitukset. Scope Ratings on siis viides eurojärjestelmän hyväksymä ulkoinen luottoluokittaja. Ulkoisten luottoluokituslaitosten luottokelpoisuusarviot ovat erityisesti jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien osalta oleellisia. Niihin nojaten arvioidaan kaikkien jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien luottokelpoisuutta.

Lisäksi Suomen Pankki arvioi vakuudeksi hyväksyttävien pankkilainojen luottokelpoisuutta pankkien sisäisten luottoluokitusmenetelmien tuottamien luottokelpoisuusarvioiden perusteella. Nämä menetelmät ovat pankkien vakavaraisuuskäyttöön kehittämiä menetelmiä.

Osa eurojärjestelmän kansallisista keskuspankeista arvioi pankkilainojen luottokelpoisuutta omalla luottokelpoisuuden arviointijärjestelmällään.[4]

Keskuspankkien omat luottokelpoisuuden arviointijärjestelmät ovat keskuspankkien itsensä kehittämiä.

Kaikille näille eri arviointilähteille on eurojärjestelmän yhteiset hyväksymiskriteerit ja jokainen niistä hyväksytään eurojärjestelmän toimesta. Lisäksi jokaista hyväksyttyä arviointilähdettä seurataan sen varmistamiseksi, että niiden tuottamat luottokelpoisuusarviot ovat laadukkaita. Suomen Pankilla on keskeinen rooli sen pankkien sisäisten luottoluokitusmenetelmien hyväksymisessä ja seurannassa.

Mikä on riittävän hyvä luottokelpoisuus?

Eurojärjestelmän normaaliaikojen vakuuskehikossa hyväksyttäviltä vakuuksilta edellytetään investointitason luottokelpoisuutta, mikä tarkoittaa ulkoisten luottoluokittajien asteikolla vähintään luottoluokitusta BBB- tai Baa3. Investointitason alaraja vastaa 0,4 prosentin todennäköisyyttä sille, että esimerkiksi velkakirjan liikkeeseenlaskija ei maksaisi vuoden kuluessa lainaamaansa rahoitusta takaisin.

Mihin Scope Ratingsin hyväksyntä vaikuttaa?

Jotta eurojärjestelmä voi hyväksyä hyvin laajan joukon erilaisia arvopapereita vakuudeksi, sillä tulee olla useita eri lähteitä vakuuksien luottokelpoisuuden arvioinnille. Ottamalla käyttöön Scope Ratingsin luottoluokitukset hyväksyttävien vakuuksien joukko kasvaa. Toisaalta eurojärjestelmä voi saada Scope Ratingsiltä uuden luottokelpoisuusarvion jo jostain aiemmin hyväksytystä vakuudesta.[5]

Käytännön tasolla Scope Ratingsin hyväksyntä vaikuttaa myös esimerkiksi Suomen Pankin arkeen.

Suomen Pankki arvioi kaikkien Helsingin pörssissä tai First North -markkinapaikalla kaupankäynnin kohteeksi otettujen velkakirjojen hyväksyttävyyttä vakuudeksi. Nyt Suomen Pankki seuraa myös Scope Ratingsin luottoluokituksia päivittäin Suomessa kaupankäynnin kohteena olevien velkakirjojen vakuuskelpoisuuden arvioinnissa ja seurannassa.

Asiasanat

rahapolitiikka, vakuudet